

Kokkolan kaupunki

Nuorisopalvelut tulosalueen kehittämisstrategia 2010-2020

Kulttuuri- ja nuorisotoimenlautakunta 16.11.2010 § 99

Sisällysluettelo:

ESIPUHE	3
1. JOHDANTO	4
2. NUORISOTYÖN LAINSAÄDÄNTÖ	5
2.1 NUORISOLAIN MÄÄRITELMÄT	6
3. VISIO, MISSIO JA ARVOT	7
4. KUNNALLINEN NUORISOTYÖ SUOMESSA JA KOKKOLASSA	8
5. NUORISOTYÖN LUONNE JA YLEISET TEHTÄVÄT	9
6. NUORISOPALVELUT TULOSALUEEN ORGANISAATIO	12
7. TOIMINTAYMPÄRISTÖ 2020 – NUORISOTYÖHÖN VAIKUTTAVAT YHTEISKUNNALLISET MUUTOKSET	14
7.1 VÄESTÖRAKENNE JA SEN ENNUSTE KOKKOLAN OSALTA	14
7.2 KULUTUSYHTEISKUNNAN JA VIRTUAALISUUDEN NOUSU	16
7.3 POLARISAATIO	18
7.4 YHTEISÖLLISYYDEN HAPERTUMINEN JA INDIVIDUALISMI	19
7.5 UUSI JULKISHALLINNON MALLI JA MONIAMMATILLISEN YHTEISTYÖN LISÄÄNTYMINEN	20
8. NUORISOTYÖN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT	22
8.1 ANALYYSI SIDOSRYHMILLE TEHDYN KYSELYN VASTAUKSISTA	23
8.2 SWOT-ANALYYSI.....	24
9. JOHTOPÄÄTÖKSET	25
10. TOIMINTASUUNNITELMAT SUBSTANSSI- JA YKSIKÖTASOLLA	27
10.1 SOSIAALINEN VAHVISTAMINEN.....	27
10.2 AKTIIVINEN KANSALAISSUUS	28
10.3 NUORTEN ELINOLOT	29
10.4 KOKO ORGANISAATIOTA KOSKEVAT TOIMINTASUUNNITELMAT.....	29
LÄHDELUETTELO	32
TAULUKKO- JA KUVIOLUETTELO.....	35

Esipuhe

Kokkolan nuorisopalvelut on yksi sivistyskeskuksen tulosalueista ja näin ollen osa sivistystoimea. Sivistystoimi, tulosalueineen, kuten koko Kokkolan kaupunkikin koki muutoksen, kun Kälviä, Ullava ja Lohtaja liitettiin Kokkolaan 1.1.2009. Kuntaliitoksen myötä nuorisopalvelut tulosalueen toiminta-alue laajeni ja nuorten määrä nousi. Kuntaliitos kosketti koko kaupunkia ja sen kuntalaisia, niin nuoria kuin vanhoja. Nuorisopalvelujen osalta kuntaliitos valmisteluineen ja toteutuksineen, tuli aikaan, jolloin tulosalue oli muutenkin kokemassa muutosta.

Nuorisopalvelut on elänyt muutosprosessia jo loppuvuodesta 2007 alkaen. Varsinainen muutosprosessi sai alkunsa, kun kulttuuri- ja nuorisotoimen lautakunta päätti täyttää nuorisotoimenjohtajan viran, joka on ollut täyttämättä jo 1990-luvun alkupuolelta saakka. Yksi vahva perustelu viran täyttämiseksi oli tieto siitä, että merkittävä osa johtavassa asemassa olevista toimihenkilöistä tulevat siirtymään vanhuuseläkkeelle lähivuosina. Nyt vuonna 2010 nuorisopalvelut elää tilannetta, jossa yli kolmasosa vakituisesta henkilöstöstä on valittu tehtävään viimeisen kahden vuoden sisällä.

Henkilöstömuutosten myötä on koko henkilökunta rohkeasti ja ennakkoluulottomasti heittänyt strategiaprosessiin. Prosessissa on syvällisesti pohdittu mm. nuorisotyön perustehtävää, sen eri osa-alueiden toimintoja, kohdennetun nuorisotyön ja kaikille nuorille suunnatun nuorisotyön tasapainoa. Mietinnän alle on otettu nuorisotyön vaikuttavuus syrjäytymisen ehkäisyssä, talo- ja tilatoiminnan tärkeys nuorten hyvinvoinnin edistäjänä sekä nuorisohjaajan rooli moniammatillisissa työryhmissä. Näiden ja monen muun nuorisotyölle olennaisen peruskysymyksen ääreltä, nousee Kokkolan nuorisopalvelut tulosalueen strategia vuosille 2010 – 2020.

Strategian alkumetreillä todettiin, että olennaisinta nuorisopalvelujen strategianteossa ei ole lopputulos, vaan itse strategiaprosessi. Prosessi on kulkenut, muun nuorisotyön rinnalla, välillä aktiivisemmin ja välillä vähemmällä painoarvolla. Ydinkysymysten ääreen on kuitenkin palattu tasaisin aika-ajoin.

Kiitos strategian valmistumiselle kuuluu ennen kaikkea henkilökunnalle. Heidän tietoutensa on pyritty puristamaan tähän asiakirjaan, joka toivon mukaan ohjaa ja linjaa Kokko-

lassa tehtävää nuorisotyötä seuraavan 10 vuoden aikana oikeaan suuntaan, nuorten nopeasti muuttuvassa maailmassa.

1. Johdanto

Suomalaisen nuorisotyön toimintakenttä on hyvin moninainen. Usein, kun puhutaan suomalaisesta nuorisotyöstä, puhutaan samanaikaisesti niin järjestöjen, seurakuntien kuin kuntien tekemästä nuorisotyöstä, vaikka eri toimijoiden työt eroavatkin paljolti toisistaan. Tämän asiakirjan on tarkoitus linjata Kokkolan nuorisopalvelujen tekemää työtä ajalla 2010 -2020. Kyseessä on siis yksittäisen tulosalueen kehittämisstrategia, eikä koko kaupunkia tai sen eri toimijoita koskevat nuorisopoliittinen strategia. Tämän asiakirjan linjaukset kohdentuvat kunnalliseen nuorisotyöhön. Kyseisellä rajaamisella saavutetaan helpommin ymmärrettävä kokonaisuus, vaikka kunnallinen nuorisotyö jo itsessään pursuaa monimuotoisuuttaan.

Nuorisopalvelut tulosalue nojaa kehittämissuunnitelmassaan erityisesti seuraaviin dokumentteihin: Nuorisolaki 2006 ja siihen vuodelle 2011 sovitut muutokset, hallituksen lapsi- ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma 2007 - 2011, Kokkolan kaupunkistrategia, sivistystoimen strategia sekä nuorisopalvelut tulosalueen nykyisen valtuustokauden strategia.

Edellä mainittujen kehittämissuunnitelmaa linjaavien dokumenttien lisäksi strategiatyölle on antanut selkeitä askelmerkkejä henkilökunnan kanssa pidetyt kokoukset ja workshopit sekä nuorisopalvelut tulosalueen sidosryhmille tehdyn kyselyn tulokset.

Kehittämissuunnitelman teko kymmenelle vuodelle on haasteellista. Pitkäaikaisemman suunnitelman oletetaan kuitenkin linjaavan kehittämistä ja auttavan työn eteenpäin viemistä. Koska aikakausi on pitkä, on kehittämissuunnitelman teossa pyritty huomioimaan myös yhteiskunnallisia ilmiöitä, joiden oletetaan yltävän vaikutuksensa suunnitelman koko aikakaudelle.

2. Nuorisotyön lainsäädäntö

Samanaikaisesti, kun Kokkolan nuorisopalvelut tulosalueelle on laadittu strategiaa, tehdään valtakunnallisella tasolla valmisteluja nuorisolain muuttamisesta. Tarkoituksena on 1.1.2011 lisätä nuorisolakiin säännökset paikallisten viranomaisten monialaisesta yhteistyöverkostosta (nuorten ohjaus ja palveluverkosto) sekä etsivästä nuorisotyöstä ja siihen liittyvästä tietojen luovuttamisesta. Muutoksen tavoitteena on parantaa nuorten mahdollisuuksia saada tarvitsemansa julkiset palvelut. Samalla on tarkoitus tehostaa nuorille tarjottavaa varhaista tukea mm. koulutukseen ja työelämään pääsyn edistämiseksi.

Nuorisolain muutos ottaa kantaa siihen mikä kunnallisessa nuorisotyössä on olennaista. Etsivän nuorisotyön ja sen työtä tukevan viranomaisverkoston lakisääteistäminen ohjaa nuorisotyön painopistettä kohti ongelmaryhmiin kohdentuvaa interventiopolitiikkaa, aikaisemmasta painopisteestä poiketen. Aikaisemmin painopiste oli vahvemmin ennaltaehkäisevässä toiminnassa, jota universaalipalvelujen tapaan kohdennettiin kaikille riskiryhmien sijaan. (Kanuunakuntien lausunto Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:22 Monialaisen viranomaisyhteistyön ja etsivän nuorisotyön lakisääteistämisestä 2010)

Nuorisolain tarkoitus ja sen toteuttamisen lähtökohdat ovat vuonna 2006 hyväksytyt, ja strategian teon yhteydessä, voimassa olevan nuorisolain mukaan määritelty seuraavasti:

Nuorisolain tarkoituksena on tukea nuoren kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuoren aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuoren kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen.

Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja –politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan nuorisotyöhön ja –politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuo-

risotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa.

2.1 Nuorisolain määritelmät

Nuorisolaissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. Kukin toimija ja toimintamuoto valitsee ikärajan piiristä oman kohderyhmänsä. Väljällä ikämäärittelyllä on haluttu mahdollistaa kunnille painopisteen joustavan kohdentamisen eri ikäryhmiin.

Aktiivinen kansalaisuus

Aktiivisella kansalaisuudella tarkoitetaan nuorten tavoitteellista toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Aktiivinen kansalaisuus on harrastamista, osallistumista sekä leikkiä ja iloista toimintaa yhdessä. Aktiivinen kansalaisuus on yhteisön jäsenyyttä. Se voi olla elämäntapa- valintoja tai erilaista yhteiskunnallista aktivismia.

Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalinen vahvistaminen on kohdennettua toimintaa, joka keskittyy syrjäytymisen riskiryhmässä oleviin nuoriin. Sosiaalisella vahvistamisella on vuoden 2006 nuorisolaissa korvattu aikaisemmasta käytetty käsite syrjäytymisen ehkäisy. Sosiaalinen vahvistaminen ei ole syrjäytymisen ehkäisyn tapaan käsitteellisesti leimaava, vaan kyseessä on prosessi, jossa parannetaan asteittain nuoren elämäntilannetta ja –hallintaa. Sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on nuoren saaminen yhteisölliseen toimintaan aktiiviseksi kansalaiseksi.

Nuorisotyö

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten oman ajankäyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuoren sosiaalista vahvistamista, nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta.

Nuorisopolitiikka

Nuorisopolitiikalla tarkoitetaan nuorten kasvu- ja elinolojen parantamista. Niemisen (2007) mukaan, nuorisopolitiikan tarkoituksena on vaikuttaa siihen, miten nuoret huomioidaan

yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa sekä resurssien jaossa ja niiden ohjauksessa eri elämänalueilla. Näitä elämänalueita ovat mm. koulutus, työelämä, toimeentulo, politiikka, asuminen ja terveys.

3. Visio, missio ja arvot

Kokkolan nuorisopalvelujen visio, missio ja arvot ovat peräisin kaupungin kehittämisstrategian ja sivistystoimenstrategian alaisesta tulosalueen omasta valtuustokauden kestävästä strategiasta sekä siihen liittyvistä strategiakorteista. Vision ja mission määrittely pitkälle aikavälille on haastavaa tietäen, että yhteiskunnalliset muutokset ja ilmiöt saattavat muuttaa nuorisotyön painopistealueita. Tämän vuoksi on todennäköistä, että nuorisopalvelut tulosalueen missiota joudutaan päivittämään kyseisen kehittämissuunnitelman aikakaudella eli ennen vuotta 2020. Visioon on pyritty saamaan esiin tavoitetila eli se, mitä kehittämistyöllä ja toimenpiteillä pyritään vuoteen 2020 mennessä saavuttamaan.

Visio

Kokkolassa nuoruutta arvostetaan ja nuori on aktiivinen sekä osallinen yhteisön tasavertainen jäsen. Nuorisopalvelut on asiantuntijuudestaan arvostettu toimija nuoruutta, nuorten elämäntilanteita ja nuoruuden ilmiöitä koskevissa asioissa.

Missio kuvaa visiosta poiketen organisaation nykytilaa. Missio kuvaa sitä mitä nuorisopalveluissa on tehtävien hoidon kannalta pysyvää ja mikä organisaation perustarkoitus on.

Missio

Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua sekä edistää nuorten elinoloja, hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta luomalla edellytyksiä ja tarjoamalla turvallista välittävää läsnäoloa.

Kokkolan nuorisopalvelut tulosalueen arvopohja rakentuu useiden strategiatilaisuuksien ja istuntojen lopputuloksena. Arvojen valinnoissa ja muodostamisessa kontribuutionsa on tuonut koko henkilökunta. Keskustelujen lopputuloksena arvoiksi valikoituivat luovuus, yhdenvertaisuus ja avoimuus.

Luovuus

Luomme nuorille edellytyksiä ja mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen, kokemukselliseen oppimiseen sekä ilon ja rohkeuden kokemiseen.

Annamme tilaa uudennaisille ajatuksille ja pyrimme jatkuvaan kehittymiseen. Rohkaisemme luovuuteen ja koemme tulevaisuuden positiivisena haasteena.

Yhdenvertaisuus

Kunnioitamme nuoria ja nuoruutta, sekä arvostamme monikulttuurisuutta. Kehitämme yhdenvertaisuutta osana työtämme. Kohtelemme asiakkaitamme tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti kaikissa tilanteissa.

Avoimuus

Tiedotamme tapahtumista ja toiminnoista avoimesti, olemme luotettavia kumppaneita ja toimimme aktiivisessa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

4. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa ja Kokkolassa

Suomessa tehtävälle kunnalliselle nuorisotyölle on ominaista, että pienin resurssein pyritään vastaamaan nuorten tarpeisiin ja toiveisiin. Kun nuorilla nuorisolain mukaan tarkoitetaan 0-29 -vuotiaita, ei yhteneviä tarpeita tai toiveita ole odotettavissa. Laajasta ikähaitarista ja nuorten eriävistä kiinnostuksen kohteista ja tarpeista johtuen, tulisi kunnallisen nuorisotyön kattaa hyvin heterogeeninen ja laaja toimintakenttä. Toimintakentän laajuus ja heterogeenisyys herättää kysymyksen siitä, mikä on kunnallisen nuorisotyön perustehtävä? Etenkin kunnallisen nuorisotyön toimijat puhuvat perustehtävästä ja viittaavat usein nuorisotyön perustehtävään ilman, että yhtenäistä käsitystä on muodostettu. Gretschelin mukaan, nuorisotyön perustehtävä on usein määritelty paikallista olosuhteista ja tarpeista kummuten. Nuorisotyön perustehtävän kuvaukseen vaikuttavat paitsi lait ja erilaiset poliittiset ohjausmekanismit, myös kunnan oma historia ja kunnan nuorten tarpeet. Ominaista on myös, että saman organisaation ja toimintakentän toimijoilla saattaa olla toisistaan eriävät käsitykset nuorisotyön perustehtävästä.

Kokkolalaisen nuorisotyön kontekstissa nuorisotyön perustehtäväksi mielletään usein nuorisotaloilla ja -tiloilla tehtävä avoimien ovien toiminta. Vuosien saatossa on kokkolalaista

nuorisotyön perustehtävää, eli talo- ja tilatoimintaa pidetty korkealla toimintoja priorisoitaessa. Kyseiseen toimintaan on tulosalueen talousarvion sisällä budjetoitu merkittävästi suhteessa muihin tulosalueen osa-alueisiin. Nuorisopolitiikka ja sen toteutus on Kokkolassa tehtävän nuorisotyön osalta jäänyt tilatoimintaa vähemmälle toteutukselle.

Ominaista Kokkolan nuorisopalvelujen toiminnalle on ollut nuorisotilakeskeisyys. Nuorisotyön ja -politiikan moninaisia työmuotoja on vuosien varrella kehitetty ja toteutettu, mutta työmuotojen ja toimintojen kehittämiseksi on ollut yhteistä se, että niiden toteutus on pääsääntöisesti tapahtunut nuorisotiloilla. Tiloilla tapahtuvan toiminnan haasteena puolestaan on, ettei toiminta ole tavoittanut kokkolalaisia nuoria laajalti, vaan toimintoihin ovat osallistuneet ne nuoret, joille nuorisotiloilla tapahtuva toiminta on jo entuudestaan tuttua. Kun nuorisopalvelujen rajalliset resurssit on kohdistettu tilatoimintaan, ei nuorisopalvelujen ääni ja vaikuttavuus ole riittävästi kantautunut esim. kunnalliseen päätöksentekoon tai nuorten kanssa toimiville keskeisille tahoille, kuten kouluille tai järjestötoimijoille. Voidaan siis todeta, että nuorisopalveluissa fokus on ollut vahvemmin nuorisotyön kuin nuorisopolitiikan toteutuksessa. Kyseinen, kunnallisessa nuorisotyössä, tapahtunut ilmiö on tuttu Kokkolaa laajemminkin. Nuorisotyön ja nuorisopolitiikan välinen tasapainottelu on Suomessa ollut kautta aikojen haasteellista. Nieminen (2009) toteaa, että nuorisopolitiikan toteuttaminen nuorisotyön järjestelmän kautta on ongelmallista, sillä nuorisotyöllä ei ole todellista yksinvaltaa päättää nuoria koskevissa kysymyksissä eri elämäntilanteilla.

5. Nuorisotyön luonne ja yleiset tehtävät

Nuorisotyön luonne ja sen yleiset tehtävät nousevat aika ajoin julkiseen keskusteluun sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla. Yksi syy keskustelujen toistumiseen voi olla nuorisotyön käsitteellinen jäsentymättömyys sekä pitkäjänteisen perustutkimuksen puute. Keskustelujen herättäjä voi myös olla nuorisotyön väljä lainsäädäntö ja tehtävien määrittely, mikä puolestaan saattaa herättää esim. yhteistyökumppaneissa epärealistisia odotuksia.

Nieminen (2007) toteaa, että nuorisotyön käytännön kiivaassa tekemisessä saattaa tehtävien teoreettinen ja käsitteellinen jäsentely jäädä taka-alalle. Toimialalle ja ammattikunnalle on kuitenkin tärkeää, että toimijoille, teoriaan nojautuen, muodostuu samansuuntainen käsitys työn tarkoituksesta. Näin ollen nuorisotyön yhteiskunnallisen ja yksilöllisen merkityksen

perusteleva mahdollistuu. Nieminen on eritellyt nuorisotyön neljä yleistä tehtävää peilaamalla nuorisotyön nykytilaa ja historiaa mm. yhteiskuntateorioihin ja sosiaalisen kasvatuksen teoriaan. Nuorisotyön neljä perusfunktiota ovat hänen mukaansa 1. socialisaatiofunktio 2. personalisaatiofunktio 3. kompensatiofunktio 4. resursointi ja allokatiofunktio.

Sosialisaatiofunktion tarkoituksena on nuorten liittäminen kulttuuriin, yhteiskunnan ja lähiyhteisön jäseneksi. Perinteisesti socialisaatiolla on tarkoitettu ympäröivässä kulttuurissa ja yhteiskunnassa hyväksi todettujen arvojen, roolien, käyttäytymistapojen ja toimintamallien siirtämistä uudelle sukupolvelle. Socialisaatiota ei tule nähdä ainoastaan sopeuttavana ja yksisuuntaisena prosessina. Socialisaatioon sisältyy myös sellaisten tietojen, taitojen, arvojen ja asenteiden välittämistä, jotka mahdollistavat nuorten osallistumisen yhteisöjen ja yhteiskunnan kehittämiseen ja uudistamiseen.

Personalisaatiofunktion tarkoituksena on ohjata nuoren ihmisen kehittymistä omaksi itseksensä; itsenäiseksi sekä omat tarpeensa ja pyrkimyksensä tuntevaksi yksilöksi. Kyseisen funktion toteuttaminen edellyttää, että nuorisotyö tunnistaa ja tukee toiminnassa mukana olevan nuoren yksilöllisyyden, ainutlaatuisuuden ja omaleimaisuuden. Persoonan vahvistamiseksi nuorisotyö tarjoaa tilaisuuksia positiiviselle kasvulle ja innostaville oppimiskokemuksille. Personalisaation kannalta nuorisotyön ominaispiirre on nuorten vapaaehtoinen mukanaolo, jonka seurauksena nuorisotyöhön sisältyy lähtökohtaisesti nuorten tarpeiden kuuntelu ja kunnioitus. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että oppimisympäristöt rakentuvat vuorovaikutuksessa nuoren ja nuorisotyöntekijän kohtaamisessa.

Kompensatiofunktion tarkoituksena on nuorten socialisaatiossa ja personalisaatiossa ilmenneiden puutteiden tasoittaminen ja vaikeuksien korjaaminen. Ajatuksena on, että nuorisotyöllä autetaan ja ohjataan nuoria, joilla on ongelmia yhteiskuntaan liittymisessä tai omien persoonallisten mahdollisuuksien toteuttamisessa. Nuorisotyöllä korjataan nuorten ihmisten tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja henkilökohtaisen elämänhallintaan liittyviä ongelmia sekä kohdistetaan toimintaa heikommassa asemassa oleviin ja erityisryhmien nuoriin. Nuorisotyötä tehdään nuorten sosiaaliset ongelmat huomioiden. Samalla tiedostetaan, että osa erityisnuorista tarvitsee tukea, ohjausta ja hoitoa mihin nuorisotyöllä ei ole osaamista tai resursseja, ja jonka toteutus ja tarjoaminen kuuluu esim. sosiaali- tai terveystoimelle.

Nuorisotyön neljäs funktio on *resursointi ja allokoitiefunktio*. Funktion tarkoituksena on vaikuttaa yhteiskunnan nuorille osoittamiin voimavaroihin sekä niiden suuntaamiseen. Resurssi ja allokoitiefunktio on 1900 -luvun alkupuolella ollut puoluepoliittisten nuorisojärjestöjen ja nuorten etujärjestöjen keskeinen tehtävä. 1960 -luvulta alkaen, resursointi ja allokoitiefunktio on kuitenkin osoitettu nuorisotyön julkishallinnolle toteutettavaksi nuorisopolitiikan avulla. Resurssi ja allokoitiefunktion menestyksellä toteuttaminen vaatii nuorisotyön lisäksi myös muiden toimialojen ja yhteiskunnallisten valtakeskusten aktiivisuutta nuoria koskevissa kysymyksissä.

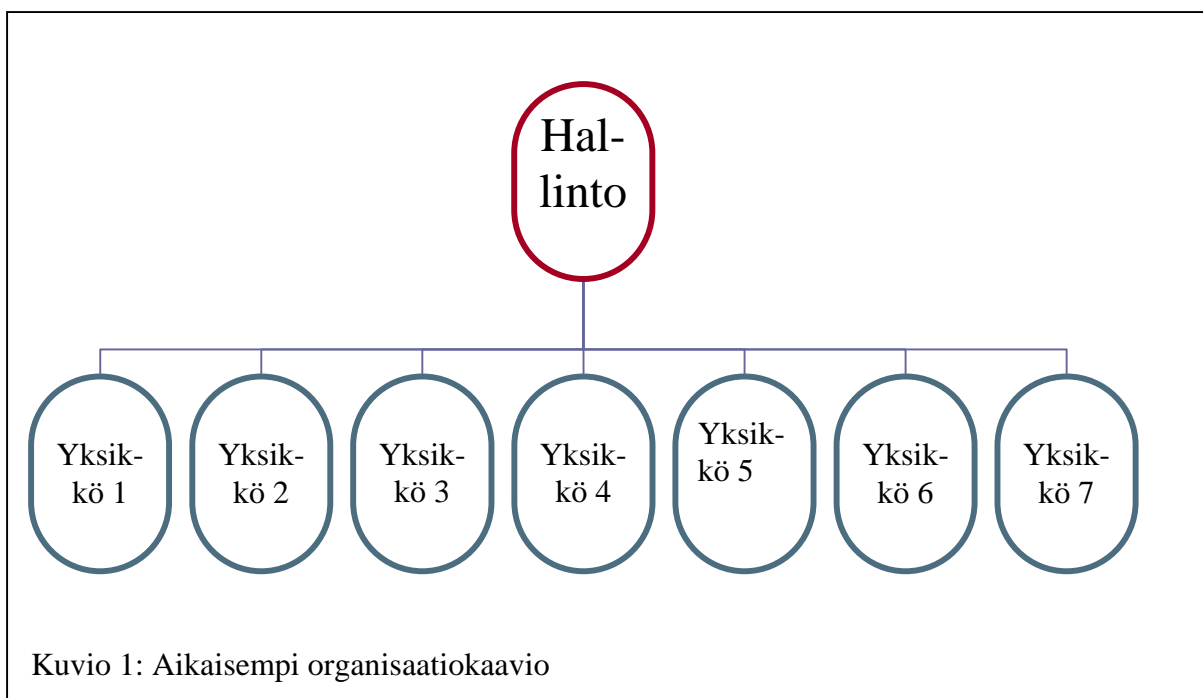
On huomioitavaa, että yllämainittujen funktioiden toteutuksessa nuorisotyö ei ole ainoa ohjaava instituutio. Tämän vuoksi on tärkeää, että tiedostetaan mikä on nuorisotyön erityisalue kyseisissä funktioissa. Funktioiden erityisalueet tulee määräytyä paikalliset olosuhteet ja ajankohdan ilmiöt huomioiden, jonka vuoksi erityisalueita ei voida pysyvästi määrittellä.

Neljän funktion osalta on myös huomioitava, että funktiot eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan useampaa funktiota voidaan toteuttaa samanaikaisesti. Monifunktioisuus ja funktio-naalinen eriytymättömyys leimaavatkin nuorisotyötä enemmän kuin useita muita nuorten parissa työskenteleviä toimialoja.

Neljä yllä mainitut funktiota kuvaavat hyvin, mitä Kokkolassa tehtävällä nuorisotyöllä pyritään saavuttamaan. Nykytilanteessa, ja lähitulevaisuudessakin, haasteeksi osoittautuu resursointi ja allokaatiofunktion toteuttaminen. Nuorisopalvelut on muihin tulosalueisiin verraten (esim. sosiaalityö tai opetus) kooltaan ja resursseiltaan hyvin pieni tulosalue, jonka vaikuttavuus voi nimenomaan pienuudesta johtuen jäädä resursointi ja allokaatiofunktion suhteen riittämättömäksi. Kokkolan nuorisopalvelujen osalta haasteeseen pyritään vastaamaan sillä, että nuorten elämäntilanteisiin, nuorisokulttuuriin ja nuoruuteen liittyviin ilmiöihin liittyvä asiantuntemus ja sen kehittäminen on nostettu keskiöön. Olettamuksena on, että asiantuntijuuden ja asiantuntijuuteen liittyvän arvostuksen myötä nuorisopalvelujen puoleen kääntyttäisiin, kun eri tulosalueilla ja toimialoilla suunnitellaan ja päätetään nuoria koskevista asioista. Näin ollen nuorisopalvelujen vaikuttavuus laajenisi ohjaajan ja nuoren välisestä välittömästä vaikuttamisesta myös yhteistyötahojen ja kaupungin muiden toimijoiden kautta tapahtuvaan välilliseen vaikuttamiseen.

6. Nuorisopalvelut tulosalueen organisaatio

Nuorisopalvelut tulosalue jakaantuu nykytilassa hallintoon ja kahdeksaan eri tulosityksikköön, joille kaikille on nimetty omat vastuuhenkilönsä. Organisaatorakenne on muovautunut ajan kuluessa lähinnä käytännön toiminnan kautta siten, että nuorisotalot ovat jokainen muodostaneet oman tulosityksikkönsä. Estraditaiteenkoulu toimii, nuorisotalojen lisäksi omana tulosityksikkönä. Tulosityksikköjen määrän ollessa koko henkilöstömäärään nähden suuri, eivät tulosityksiköt voi olla työntekijämääriltään suuria.

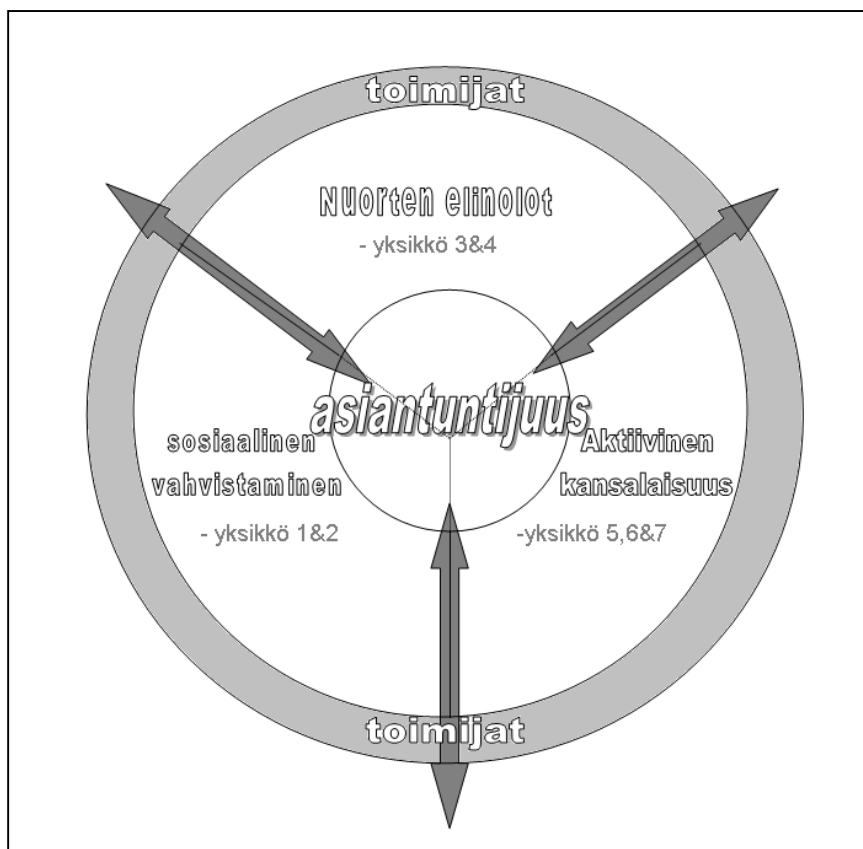

Organisaation koostuessa pienistä tulosityksiköistä, jotka talouden ja toiminnan kannalta ovat itsenäisiä, ei kaikkea mahdollista synergiaetua voida saavuttaa. Lähiesimiestyö on henkilömääriltään pienissä tulosityksiköissä haastavaa ja ajatustenvaihto kollegoiden kanssa rajoitettua. Estraditaiteenkoulua lukuun ottamatta ei tulosalueille nykytilanteessa ole eritelty erityisvastuualueita. Omina tulosityksikköinä toimivat nuorisotalot vastaavat kaikki, omilla alueillaan, nuorisotyön eri osa-alueista.

Nuorisopalvelujen organisaatio kaipaa tulevaisuudessa enemmän struktuuria, selkeämmin määritellyt esimiesroolit sekä tiiviimmän yhteistyön eri tulosityksiköiden välillä. Tavoitteen pyritään luomalla, pidemmällä aikavälillä, kolmen koordinaattorin organisaatiomalli.

Kolmen koordinaattorin organisaatiomallin myötä, tulosalue on mahdollista jakaa aikaisemman seitsemän tulosyksikön sijaan kolmeen tulosyksikköön joiden lähiesimiehenä toimii koordinaattori. Suurentamalla tulosyksiköiden kokoa, mahdollistetaan myös selkeämmän esimiesroolin muodostaminen. Kolmen koordinaattorin mallin myötä voi tulosyksiköille antaa omat vastuualueet, joiden toteutumisesta vastaa koordinaattori.

Organisaatiomalli rakentuu, aikaisemman henkilökunta- ja yksikköjaon sijaan substanssi-alueittain. Kuten nuorisopalvelujen visiossa linjataan (kts 4.1) nousee nuoriin liittyvä asiantuntijuus tulevaisuudessa organisaatiossa keskiöön. Asiantuntijuuden monopolisoitumisen välttämiseksi, tulisi organisaatorakenteen jakaantua siten, että asiantuntijuus jakaantuu eri tiimeille. Tiimiä johtaa koordinaattori ja koordinaattorin alaisuudessa toimivat yksiköiden nuorisohjaajat.

Kuvio 2: Organisaatiokaavio; asiantuntijuus keskiössä

Organisaatorakenteen hahmottaminen, osaamisalueiden kautta mahdollistaa henkilökunnan osaamisen profiloitumisen kaaviossa ilmenevien osa-alueiden mukaisesti. Toimintayksiköt eli nuorisotilat toteuttavat alueellisen tarpeen mukaan kaikkia nuorisotyön osa-alueita,

kuten aikaisemminkin. Asiantuntijuuden tehostamisen kannalta on kuitenkin edullisempää, että henkilökunnan osaaminen profiloidaan, sen sijaan että jokainen pyrkii saavuttamaan asiantuntemusta kaikista osa-alueista. Nuoriin liittyvän asiantuntijuuden kehittymiselle tulee organisaatiossa jättää riittävästi tilaa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että henkilöstöresursseista on jätettävä riittävä määrä aikaa mm. koulutuksille ja kehittämistyölle, eikä kaikkia resursseja voida sitoa ohjaamiseen. Kertynyt asiantuntemus laajentaa nuorisotyön vaikuttavuutta siten, että ohjaamisesta saatavan välittömän vaikuttavuuden lisäksi saavutetaan välitöntä vaikuttamista asiantuntijuuden levittämisen myötä.

Organisaatiomuutos tukee sitä työkuulttuurin muutosta, joka nuorisotyössä nykytilassa vallitsee. Nuorisotyön ammatillistuminen edellyttää sekä nuorisotyötä tekeviltä organisaatiolta että yksittäisiltä nuorisotyöntekijöiltä muutosvalmiutta. Oma ja yhteistyötahojen käsitys nuorisotyön ammatillisuudesta nousee nuorisotyön asiantuntijuuden kasvun myötä. Filanderin (2007) mukaan, nuorisotyöntekijät eli ns. rajatila-ammattilaiset kohtaavat nuoret aktiivisuuden ja toiminnallisuuden sekä ongelmien kirjon, jota on hyvin ongelmallista pukea tiiviiksi kertomukseksi ammatillisesta osaamisesta. Näin ollen myös nuorisotyöntekijät hakevat muuttuvan nuorisotyön myötä omia itsemääräilyjään.

7. Toimintaympäristö 2020 – nuorisotyöhön vaikuttavat yhteiskunnalliset muutokset

Vuoden 2020 toimintaympäristön ennustaminen on luonnollisestikin hyvin haastavaa, mutta nuorisotyön strategiatyössä hyvinkin olennaista. Alla kuvaillaan muutamia jo alkaneita yhteiskunnallisia muutoksia, joiden uskotaan vaikuttavan vuoteen 2020 saakka. Osa kuvatuista yhteiskunnallisista muutoksista ovat luonteeltaan sellaisia, ettei nuorisotyön vaikutuspiiri niihin yllä. Niiden olemassaolo ja vaikutus saattavat kuitenkin muovata nuorisotyötä jatkossa, joten muutosten tiedostaminen on, kehittämissuunnitelman suhteen olennaista.

7.1 Väestörakenne ja sen ennuste Kokkolan osalta

Kokkolan väestörakenne ja väestöennuste on olennainen tekijä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Alla olevassa väestöennusteessa on Kokkolan nuorisopalvelujen osalta pääkoh-

deryhmäksi valittu 13–18-vuotiaat. Tilastokeskuksen 31.12.2008 väestötilastojen mukaan on Kokkolassa 45 644 henkilöä, joista 3678 ovat iältään 13–18-vuotiaita. 3678 nuoresta 1808 on miehiä ja 1870 naisia. 13–18-vuotiaiden osuus Kokkolan väestöstä on 8,1%. Ruotsia äidinkielenään puhuvia on koko Kokkolan väestöstä 13,9%. 13-18 vuotiaista kokkolalaisista 13,5% ovat äidinkieleltään ruotsinkielisiä.

Tilastokeskus julkisti syyskuussa 2009 uuden kunnittaisen vuoteen 2040 saakka ulottuvan, väestöennusteen. Väestöennuste perustuu havaintoihin syntyvyyden, kuolleisuuden ja muuttoliikkeen kehityksestä. Niitä ennusteita laadittaessa ei oteta huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten mahdollista vaikutusta tulevaan väestönkehitykseen.

Ennusteen mukaan, väestömäärä kasvaa 2010-luvulla keskimäärin lähes 300 asukkaan vuosivauhtia ja pienentyy tasaisesti 2020-luvulla reiluun 200:aan ja 2030-luvulla reiluun 100 asukkaaseen. Uuden ennusteen mukaan, Kokkolassa asui vuonna 2040 yli 3 000 asukasta enemmän verrattuna vuonna 2007 tehtyyn ennusteeseen. Näin suuri ennusteiden ero selittyy Kokkolan parin viime vuoden hyvän väestökehityksen vaikutuksella.

Vuosi	Väestö yhteensä	13-18 vuotiaat	65-100 vuotiaat
2010	46256	3673	7912
2015	47748	3425	9863
2020	49177	3650	11205
2025	50422	3897	12125
2030	51380	3989	12944
2035	52100	3989	13458
2040	52645	3926	13545

Taulukko 1: Väestö ja ikäluokat

Kokonaisväestön kehityksen lisäksi, on syytä kiinnittää huomiota eri ikäryhmissä tapahtuviin muutoksiin. Yllä olevasta taulukosta on luettavissa, että 13-18 vuotiaiden määrässä ei ole vuosina 2010-2020 tapahtumassa, ennusteen mukaan, merkittävää muutosta. Väestöennusteen mukaan, on kehitys pidemmällä aikavälillä nuorisopalvelujen osalta edullinen. Ennusteen mukaan 13-18-vuotiaiden määrä nousee Kokkolassa seuraavan 30 vuoden aikana

250 nuorella. Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että lasten ja nuorten osuus on suhteellisen suuri. Ikäihmisten osuus on sen sijaan suhteellisen pieni Suomessa vallitsevaan trendiin verrattuna. On kuitenkin huomioitava, että Kokkolassakin 65–100-vuotiaiden määrän odotetaan lähes kaksinkertaistuvan seuraavan 30 vuoden aikana. Ikäihmisten määrän nousu tulee huomioida lähinnä taloudellisten resurssien näkökulmasta. Todennäköistä on, että ikäihmisten määrän nousu lisää kunnallisten palvelujen painetta ja taloudellisista resursseista käydään jatkossa entistä kovempaa kamppailua.

10–18-vuotiaiden ikäryhmän keskikoko on tällä hetkellä 540. Ikäryhmän keskikoko pienee vuoteen 2015 mennessä vajaan 520:een ja nousee vuonna 2020 yli tämänhetkisen tason, 555:een. Nuorisomäärän kasvun tulisi kuitenkin puolustaa sitä, ettei resursseja nuorisotyön osalta, väestömäärän perusteella, voida leikata. Väestörakennetta ja -ennustetta tarkastellessa voidaan todeta, että nuorisopalvelujen osalta ei vuosina 2010–2020 ole luvassa kovinkaan suuria muutoksia.

7.2 Kulutusyhteiskunnan ja virtuaalisuuden nousu

Vertailtaessa nuorille suunnattua palvelutarjontaa, kahden- tai kolmenkymmenen vuoden takaiseen tarjontaan, on huomattavissa selkeä ero. Suurimmat muutokset nuorille tarjottavissa palveluissa ovat tapahtuneet median kehityksen kautta. Salasuon (2007) mukaan, nuorten toiminta-areenat ovat muuttuneet sekä fyysisesti että virtuaalisesti, kun nuorille tarjotaan enenevässä määrin palveluita, joita heillä on varaa kuluttaa. Lisääntyneet kulumahdollisuudet ovat synnyttäneet myös monimuotoisen kaupallisen palvelutarjonnan. Palvelutarjonnan lisääntyminen vaikuttaa väistämättä myös nuorisotyön tarjoamaan palveluun. Nykypäivänä nuorilla on valittavana laajasta palvelutarjonnasta, joka koostuu niin kunnallisesta kuin kaupallisesta tarjonnasta, sen mitä he haluavat kuluttaa. Kouluterveyskyselyn tulokset puhuvat puolestaan nuorten käyttövarojen noususta. Kyselyn mukaan, kahdeksas ja yhdeksäsluokkalaisista yli 17 euron käyttövarat viikoittain omistavien osuus on kasvanut kahdeksassa vuodessa kymmenellä prosenttiyksiköllä 28 prosenttiin.

Salasuon mukaan, nuorisotyön palvelut asettuvat kysyjän markkinoilla taistelemaan asiakkaistaan kaupallisen tarjonnan kanssa. Nuorten mahdollisuudet kuluttaa eivät jakaudu tasaaisesti, vaan nuoret sijoittuvat eri lailla kuluttajuuden asteisiin. Kuluttajatietoisuudessa on

eroja, samoin kuin mahdollisuuksissa hyödyntää kaupallisia palveluita. (Lehtimäki & Saloranta 2006). Kulutusyhteiskunnan nousun myötä, nuorisotyön palveluista uhkaa tulla yhteiskunnallisen polarisaation korjaamoja samalla kun kulutuksesta tulee identiteetin rakennuspuu.

Median käyttö on viimeisen 10 vuoden aikana kasvanut nuorten keskuudessa roimasti. Sen lisäksi, että mediankäyttö on lisääntynyt, on se myös muuttanut muotoaan. Kun aikaisemmin medialla viitattiin lähinnä televisioon ja radioon, kuuluu median piiriin nykyään myös pikaviestimet, pelikonsolit sekä Internet ja sen tuomat monet mahdollisuudet, kuten sosiaalinen media yms. Lasten ja nuorten kasvuympäristö on medioitunut. Media muodostaa viihtymisen ja vapaa-ajan ympäristön sekä tuottaa erilaista oppimista ja luo uusia yhteenliittymien tapoja. (Jokinen & Pohjola 2007)

Tämän päivän lapsia voidaan kutsua digitaaliseksi sukupolveksi, jonka median käyttökompetenssit ylittävät monissa tapauksissa heidän vanhempiensa taidot digitaalisten viestimien käytössä (Lapsi- ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma 2007). Digitaalisesta sukupolvesta käytetään usein myös nimitystä diginatiivit tai sukupolvi Y. Nimityksille on yhtenäistä se, että kaikilla nimityksillä viitataan tietokoneiden ja Internetin äärellä kasvaneisiin nuoriin joiden on ajateltu toimivan toisin kuin aiemmat sukupolvet. Heidän ajatellaan osaavan luonnostaan uuden viestintäteknologian käytön (Leivo 2009)

Vuoden 2009 nuorisobarometrin (Myllyniemi 2009) mukaan, neljä viidestä nuoresta arvioi käyttävänsä nettiä kerran päivässä, kun kaksi vuotta takaperin puolet nuorista arvioi käytön olevan päivittäistä. Muutos on ollut nopeampaa naisilla ja alle 20-vuotiailla. Netin käytön yleistymisestä kertoo myös tieto siitä, että harvempi kuin yksi nuori kymmenestä käyttää nettiä vähemmän kuin päivittäin tai lähes päivittäin. Täysin ilman nettiä sanoo elävänsä vain kolme nuorta 1900 vastaajasta. Toinen selkeä muutos kymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen on sukupuolten välisten erojen kaventuminen. Siinä missä ennen nuoret miehet olivat netissä selvästi naisia enemmän, ovat erot nyt hyvin pieniä. Mediankäytön ja virtuaalisuuden nousun myötä, lapsille ja nuorille sosiaalinen media sekä muu teknologia (kuten mp3-soittimet, pelikonsolit, tv-kanavat ja muu teknologinen välineistö) muodostaa kasvu-ympäristön, johon he mukautuvat (Kiilakoski 2010).

7.3 Polarisaatio

Polarisaatio terminä on noussut yhteiskunnan tilaa kuvaaviin keskusteluihin voimakkaasti viimeaikoina. Polarisaatio ei terminä kuitenkaan ole yksiselitteinen, vaan sillä voidaan kuvata monia eri asioita esim. nuorten, väestön tai yhteiskunnan polarisaatiota, taloudellisesta, sosiaalisesta tai koulutuksellisesta polarisaatiota. Nuorten osalta polarisaatioteesi on puettu seuraavasti: Enemmistö nuorista voi, käyttäytyy ja tulee toimeen kohtuullisen hyvin tai jopa entistä paremmin; osa suorastaan erinomaisesti. Sen sijaan osalla nuoria on yhä enemmän erilaisia ongelmia, pahoinvointia sekä vahingollista käyttäytymistä. Ongelmat ilmenevät nuorten erityispalveluiden ruuhkautumisena, vanhempien päihteiden käytön ja köyhyyden kasvuna, nuorten omina elämäntapa- ja terveysongelmina sekä koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jäämisenä. (Autio 2008)

Polarisaation voidaan todeta, nuorten osalta, toteutuneen jo nykyisten tilastojen varjossa. Nuoren osalta polarisaatiota on tilastojen valossa tarkasteltu mm. ulkopuolisuusnäkökulmasta. Ulkopuolisuudella Häggman (2007) viittaa nuoriin, jotka ovat kokonaan koulutuksen tai työelämän ulkopuolella. Häggmanin polarisaatiomuistion mukaan, vuonna 2004 Suomessa oli 95 000 koulutuksen ja työelämän ulkopuolista nuorta. Ulkopuolisuudesta on esitetty myös eriäviä tilastotietoja. Hallituksen Lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämissuunnitelman (2007) mukaan, eri rekisteritietoihin pohjautuvan tilastoidun toiminnan ulkopuolella oli noin 20 000, joista 14 000 olivat sellaisia, jotka eivät olleet suorittaneet peruskoulun jälkeistä tutkintoa ja joiden toiminnasta ei ole tietoa. Vaikka ulkopuolisuuden tilastotiedot eroavat voimakkaasti toisistaan, voidaan todeta, että Suomeen on kehittynyt koulupudokkaiden joukko joiden tulevaisuuden näkymä on heikko.

Polarisaatioon ilmiönä liittyy myös ylisukupolvinen jakautuminen, jossa lapset ja nuoret perivät vanhempiensa aseman yhteiskunnassa. Köyhyyden ylisukupolvisuus näyttää olevan lisääntymässä Suomessa. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsuudenkodin merkitys ihmisen köyhyyden selittäjänä on kasvanut 90-luvun puolivälistä lähtien. (Airio & Niemelä 2009) Polarisaation yhdeksi indikaattoriksi voidaan myös laskea tuloerojen kasvu. OECD Growing unequal raportin mukaan, Suomi on yksi kuudesta OECD maasta, jossa tuloerot ovat kasvaneet voimakkaimmin vuodesta 2000 lähtien. Näiden asioiden valossa voidaan todeta, että yhteiskunta jakaantuu nuorten osalta jyrkkenevästi hyvä ja huono-osaisiin. Nuorisotyölle

tämä merkitsee haastetta; perinteisesti ennaltaehkäisevään toimintaan panostanut nuorisotyö joutuu miettimään suhdettaan kohdennettuun toimintaan, jossa lähestytään korjaavaa roolia.

7.4 Yhteisöllisyyden hapertuminen ja individualismi

Yhteisöllisyyden hapertumisella kuvataan nuorten osalta tilannetta, missä nuoret aikaisemmasta tavasta poiketen, eivät suuressa mitassa osallistu suuremmille ryhmille / massoilta suunnattuun toimintaan. Yhteisöllisyyden hapertumisesta kertovat mm. Myllyniemen (2009) vapaa-aikatutkimuksen tiedot. Tutkimuksen mukaan, nykyisin on entistä enemmän nuoria, jotka toimivat keskenään ilman aikuisten ohjausta. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita 10-14-vuotiaiden osallistuminen jäsenenä johonkin järjestöön, seuraan, kerhoon tai vastaavaan. Vuonna 1998 kun kysyttiin osallistumisesta 66% 1200 vastaajasta vastasivat myöntävästi. Vuonna 2009 prosenttiosuus oli enää 32%.

Hyperindividualismia tai yleisesti ottaen individualismin nousua kuvataan Salasuon (2007) mukaan, seuraavalla tapaa: yksittäiset tekijät eivät määritä yksilöiden valintoja yhtä vahvasti kuin ennen. Aikakausia vertailtaessa, voidaan tulkita aiempien sukupolvien elämä ylimäärittyneeksi, kun nykysukupolvien elämä puolestaan on muovautunut pikemminkin alimäärittyneeksi. Tällä viitataan siihen, että myöhäismodernissa ajassa yksittäiset taustatekijät, kuten instituutiot, eivät ohjaa yksilön valintoja.

Nuorisotutkijat ovat kuvanneet 2000-luvulla kasvavien nuorten tilannetta käsitteellä yksilöllisen pakkovalinnan sukupolvi. Tällä viitataan ajatukseen, etteivät nykynuoret muodosta mitään yhtenäistä joukkoa, vaan heidän sukupolvikokemuksensa on pirstoutunut moniksi eri kulttuureiksi. Nuoret kohtaavat rakenteellisen pakon olla yksilöllisiä ja miettivät omaa suhdettaan erilaisiin traditioihin. (Hoikkala, Paju & Paakunainen 2007) Aiemmin elämää keskeisesti ohjanneet traditio, suku, perhe, naapurusto tai työ eivät toimi samanlaisina kiinnekohtina kuin muutama vuosikymmen takaperin. Sukupolvien peräkkäisyyden merkitys vähenee ja tilalle tulee entistä vahvemmin kytkös nykyaikaan ja sen trendeihin. Nuoret joutuvat yksilöinä tekemään valintoja, joissa eivät auta perinne tai sitovat moraalikoodit. (Salasuo 2007)

Salasuon (2007) mukaan, nuoret eivät enää yhtä voimakkaasti alistu vallitseviin normeihin, eivätkä siten asetu normien mukaisille paikoille yhteiskunnassa, kansalaisina ja yksityisinä henkilöinä. Kun yksilön valinnanvapaus on lisääntynyt nousee vaatimus individualistisuuden. Helposti kiinnittyvät ilmiöt ja kokemukset sopivat hyvin nuorten joustavaan ja nopeatempoiseen elämään. Puhutaan ilmiöyhteiskunnasta, jossa hetkelliset kokemukset, joihin on helppo kiinnittyä, toisaalta yhtä helposti irrottautua, hallitsevat nuoruutta. Myöhäismodernin nopeatempoisuus ei suosi pitkäjänteisyyttä tai sitoutumista ja heterogeeniset pienryhmät ovat korvanneet suuret ryhmät, alakulttuurit. Myöhäismoderni elämäntapa on synnyttänyt uudenlaisen yhteisöllisyyden ihanteen. Aiemmin sidoksena ollut, ainutkertainen ideologinen identiteetti, on korvautunut lukuisilla yksittäisillä kokemuksilla tai niiden sarjoilla.

7.5 Uusi julkishallinnon malli ja moniammatillisen yhteistyön lisääntyminen

Uudessa julkisjohtamisen mallissa keskeisinä arvoina nousevat esiin juuri taloudellisuus, tehokkuus ja vaikuttavuus eli englanninkielisten alkuperäistermien mukaiset kolme E:tä (effectiveness, efficiency and Equity). Mikäli julkinen toiminta organisoidaan näiden kolmen e:n mukaan, väitetään verorahoille saatavan mahdollisimman hyvin vastinetta (Lähdesmäki 2003). Uusi julkisjohtamisen malli korostaa, että julkisen hallinnon tulisi mukautua yksityisen sektorin toimintaan. Malli ei sinällään ole radikaalisti uusi, vaan monet sen keskeiset ajatukset on luotu jo aikaisemmin. Lähdesmäen (2003) tulkinnan mukaan uutta mallissa on sen kokonaisvaltainen ja kansalliset rajat ylittävä pyrkimys modernisoida julkinen sektori. (Kiilakoski & Oravakangas 2010)

Tuottavuus ja tehokkuus ovat siis avainsanoja julkishallinnon kehittämisessä sekä Kokkolassa että yleisestikin. Tuottavuuden ja tehokkuuden tarkastelemisen edellytys on puolestaan mitattavuus, joka nuorisotyön osalta on kautta aikojen ollut ongelmallista. Mitattavuudella pyritään, tuottavuuden ja tehokkuuden edistämisen lisäksi, luomaan läpinäkyvyyttä toimintojen järjestämiseen ja osoittaa toimintojen vaikutus. Viitaten kappaleessa viisi esiteltyihin nuorisotyön funktioihin todettakoon, ettei nuorisotyöllä ole yksinoikeutta nuoruuteen liittyvissä asioissa, eivätkä nuorisopalvelut ole ainoa nuoria tai nuoruuteen liittyviä asioita ohjaava instituutio. Nuorisotyön osalta on näin ollen hyvin haasteellista osoittaa vaikutus numeraalisesti. Esimerkkinä voidaan käyttää sosiaalista vah-

vistamista, jota nuorisopalvelu kohdennetun työn kautta toteuttaa. Kohdennetun nuorisotyön asiakkaat ovat useimmiten myös toisten palvelujen piirissä, kuten esim. erityisopetus tai sosiaalityö. Palvelujen onnistuessa voidaan nuoren syrjäytymisen kierre saada katkaistua, mutta on hyvin vaikea osoittaa, mikä vaikuttavuus oli erityisopetuksella, mikä sosiaalityöllä ja mikä nuorisotyöllä.

Vastauksena tuottavuudelle ja tehokkuudelle on kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto - Kanuuna luonut kunnalliselle nuorisotyölle yhtenäiset tunnusluvut ja ohjeet niiden keräämiselle. Nuorisotyön arviointi helpottuu tunnuslukujen myötä, mutta kvantitatiivinen perusteleminen on edelleen haasteellista.

Tuottavuuden ja tehokkuuden lisäksi julkishallinnossa on havaittavissa sektorirajojen ylitymiset, murtumiset ja liudentumiset. Moniammatillisella ja poikkihallinnollisella työotteella pyritään saavuttamaan enemmän kuin mitä yksittäiset toimijat voivat omillaan saavuttaa. Nuorisopalvelujen osalta tämä ilmenee selkeimmillään kohdennetussa työssä sekä hanketyössä. Etenkin hanketyössä moniammatillisuus on ajanmukaista ja toisinaan jopa edellytys rahoittajien taholta.

Kasvatustyötä toteuttavat toimitahot etsivät myös uusia yhteisiä tapoja vastaamaan nuorten tarpeisiin ja heidän elämänolojen parantamiseksi. Haaste on kuitenkin siinä, kuinka täysin eri tavalla nuorta tarkastelevat toimijat saadaan yhteistyöhön kuinka heidät saadaan sopimaan yhteisistä ratkaisukeinoista. Yhteistyöhön motivoivat tavoitteet voivat olla hyvinkin erilaisia, esim. toisen toimijan tavoitteena saattaa olla yksinkertaisesti paikallisen järjestyksen ylläpitäminen ja ulkoisen turvallisuuden parantuminen, kun taas toiset toimijat pyrkivät pääsemään ikään kuin syvemmälle, jolloin tarkoitus on parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. (Vehviläinen 2002.) Kysymys on tarkastelukulman muuttamisesta palveluntuottajien näkökulman sijaan asiakasnäkökulmaan eli tarkasteluun, millaiseen palvelujen verkostoon nuori Kokkolassa sijoittuu.

Mielekäs yhteistyö ja työnjako edistävät toimintaa ja jopa säästävät osallistujien voimavaroja. Erityisesti yhteistyön käynnistäminen ja kehittäminen vaatii toimijoiden henkilökohtaista työpanosta (Cederlöf 2004). Vehviläisen (2002) mukaan moniammatillinen yhteistyö tarkoittaa nuorisotyön kannalta kykyä ohjata asiakkaita palvelujärjestelmään, ottaa asiakkaita vastaan muilta palvelusektoreilta sekä valmentaa nuorta itsenäiseen selviytymiseen.

Sekä Cederlöfin että Vehviläisen huomiot kuvannevat parhaiten tilannetta, jossa nuorisotoimi käynnistää moniammatillista yhteistyötä. Pidemmälle menevissä yhteistyön tai yhdessä tekemisen muodoissa voidaan korostaa esimerkiksi jaettua osaamista, nuorisotyön koordinoivaa roolia ja alueellista nuorisopoliittista vaikuttamista osana moniammatillista verkostoa, joka tuottaa palveluita nuorisotyön kohderyhmälle. (Kiilakoski 2010).

Kappaleessa seitsemän esitetyt, yhteiskunnalliset, nuoria koskevat trendit ovat valikoituneet mukaan kehittämisstrategiaan nuorisotyön kehittämisestä käytyjen valtakunnallisten ja paikallisten keskustelujen kautta. Nuorisotyöhön vaikuttavia yhteiskunnallisia muutoksia on, yllämainittujen lisäksi, eri katsantotavoista katsoen lukuisia. Väestörakenteen, polarisaation, yhteisöllisyyden hapertumisen, virtuaalisuuden nousun ja uuden julkishallinnon mallin lisäksi tulee nuorisotyön kehittämisessä vuosina 2010 -2020 seurata laajemminkin yhteiskunnan kehitystä. Kiilakosken (2010) toteamaa, mukaillen on nuorisotyö mitä todennäköisimmin nyt ja jatkossakin pääsääntöisesti nuorten vapaa-aikaan kohdistuvaa työtä, joka perustuu nuorten vapaaehtoiselle toimintaan osallistumiselle. Siksi on ehdotonta, että nuorisotyön on kiinnostunut nuorten vapaa-ajan trendeistä, kuten verkoissa olemisesta siitä yksinkertaisesta syystä, että nuorisotyön täytyy reagoida nuorten tarpeiden muutoksiin. Nuorten tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden muuttuessa, on myös nuorisotyön muututtava.

8. Nuorisotyön tulevaisuuden näkymät

Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi on, yhteistyössä kuntaliiton kanssa, kartoittanut nuorisotyön tulevaisuudenodotuksia toistuvalla kyselyllä, muutaman vuoden välein. Kysely suunnataan kuntien nuorisotoimesta vastaaville viranhaltijoille. Vuonna 2009 tehdyn kyselyn tuloksista ilmeni, että enemmistö vastaajista koki nuorisotyön arvostuksen kunnassa kasvaneen. Vastauksista ilmeni myös se, että viranhaltijat kokevat saavansa aikaisempaa enemmän tukea sekä luottamushenkilöiltä että muilta viranhaltijoilta (Cederlöf 2009). Kyseisiä tuloksia tulkittaessa on huomioitava, että vastaajat olivat nuorisotyön edustajia, eikä siten voida olettaa heillä olevan täysin objektiivista näkökulmaa nuorisotyön arvostuksen ja kehityksen suhteen.

Kokkolan nuorisopalvelujen strategian teossa haluttiin selvittää, mitkä ovat nuorisopalvelujen sidosryhmien käsitykset nuorisotyöstä ja odotukset tulevaisuuden varalle. Selvitystyö tehtiin luomalla, yhteistyössä Kanuuna- kaupunkimaisen nuorisotyö keihittämisverkoston ja Nuorisotutkimusseuran kanssa, kysely joka suunnattiin sidosryhmien edustajille. Kyselyn myötä haluttiin selvittää sidosryhmien käsitystä seuraavista aiheista:

1. moniammatillisen yhteistyön muodot
2. nuorisotyön osaamisen hyödyntäminen
3. nuorisotyön roolit
4. nuorisopoliittiset tehtävät

Neljän yllämainittun teeman ympärille muodostettiin 14 kysymyksen kokonaisuus. Kysymyksistä kahdeksan sisälsivät useamman väittämän, johon vastaajan tuli ottaa kantaa eri asteikoilla. Kaksi ensimmäistä kysymystä liittyivät taustamuuttujiin ja neljä kysymyksistä oli avoimia.

Sidosryhmiksi valikoituivat Kokkolan kaupungin eri toimialojen johtoryhmien edustajat, kulttuuri- ja nuorisotoimen lautakunnan jäsenet, yleisavustusta vuonna 2009 saaneiden nuorisoyhdistysten yhteyshenkilöt sekä keskeisten yhteistyökumppaneiden edustajat. Keskeisiksi yhteistyökumppaneiksi määriteltiin nuorisotyön eri osa-alueiden yhteistyökumppanit, kuten esim. sosiaalityöntekijät, Työllisyys ja aktivointiyksikkö ja yläkoulujen rehtorit. Kysely, joka totutettiin sähköisenä, lähetettiin 80 vastaanottajalle. Lopullinen vastausprosentti oli 49%.

8.1 Analyysi sidosryhmille tehdyn kyselyn vastauksista

Sidosryhmille tehdyn kyselyn tulokset korreloivat vahvasti nuorisotyön tulevaisuudenodotukset 2009 -kyselyn tulosten kanssa. Valtakunnallisesti todettiin, että arvostus nuorisotyötä kohtaan on kasvanut. Tämä voidaan, kyselyn vastausten mukaan, vahvistaa olevan tilanne myös Kokkolan osalta. Vastaajista 59% olivat sitä mieltä, että Kokkolassa nuorisotyö nähdään tärkeänä peruspalveluna, ja että nuorisotyön tulevaisuudennäkymät ovat melko hyvät. Nuorisotyön arvostuksen nousua indikoi myös se, että 54% vastaajista olivat täysin samaa

mieltä siitä, että nuorisotyön tarve kunnallisena peruspalveluna on lisääntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Kyselyn tulokset osoittavat, että nuorisopalvelut tulosalueen sidosryhmät toivovat, että nuorisotyön tulee tulevaisuudessa erityisesti panostaa sosiaaliseen vahvistamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn sekä kohdentaa palvelunsa riskiryhmiin. Nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantamista pidettiin myös tärkeänä kehittämisen kohteena. Nuorisotyössä tehtävä kohdennettu työ asetetaan usein vastakkain avoimen nuorisotilatoiminnan kanssa. Kyselyn tuloksista ilmenee, että vastaajista yli 97% pitävät ohjattua nuorisotilatoimintaa joko erittäin tärkeänä tai melko tärkeänä palveluna. Tulokset eivät siis aseta kohdennettua nuorisotyötä ja tilatyötä vastakkain, vaan vastausten perusteella sidosryhmät pitävät molempia työmuotoja tärkeinä. Kyselyn tuloksista ilmenee, että etenkin uudet työmuodot, kuten verkkonuorisotyöntekijä, monikulttuurinen nuorisotyö tai nuorisovaltuustotoiminta eivät saa mainintoja avoimissa vastauksissa, vaikka toimintoja muissa kysymyksissä pidetäänkin tärkeinä. Vastausten valossa voidaan olettaa, että sidosryhmillä ei ole riittävästi tietoa nuorisotyön uusista palveluista. Vastaajat kokevat myös, että nuorisoyhdistysten tukeminen on olennainen ja tärkeä osa nuorisotyötä. Tuloksissa ilmenevät useat maininnat järjestöyhteistyön tärkeydestä selittyvät sillä, että 18% vastaajista edustivat järjestöjä. On kuitenkin huomioitavaa, että myös muut sidosryhmien jäsenet pitivät järjestöyhteistyötä korkeassa arvossa. Tulosten valossa tulee siis järjestöyhteistyötä ja järjestöjen tukemista kehittää.

8.2 Swot-analyysi

Henkilökunnan käsitystä nuorisopalvelun nykytilasta on selvitetty Swot-analyysin avulla. Swot-analyysi on nelikenttämenetelmä, jota yleisesti käytetään strategian laatimisessa, sekä oppimisen tai ongelmien tunnistamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Menetelmän avulla on kartoitettu, nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta, organisaation Vahvuudet (Strengths), Heikkoudet (Weaknesses), Mahdollisuudet (Opportunities) ja Uhat (Threats).

Suurimpina vahvuuksina Kokkolan nuorisopalveluissa koetaan perinteinen, tuttu ja turvallinen tilatyö, joka tarjoaa alueellisesti vakituisille kävijöille toimivat tilat sekä toiminnall-

ta ohjelmaa. Tilatyön vahvuutena on lähialueen nuorille tutut työntekijät ja pitkät asiakassuhteet.

Heikkoutena koetaan, että talo- ja tilatyö saavuttaa vain tietyn alueen nuoret. Eri alueilla haasteet toiminnassa nuorten kanssa saattavat olla hyvinkin erilaisia. Yhteistyö talojen välillä on liian vähäistä ja myös kilpailua saattaa esiintyä. Talotyöllä saavutetaan vain osa nuorista. Virtuaalimaailma asettaa haasteita talotyölle ja nuorten kohtaamiselle.

Yhteistyö eri toimijoihin on joustavaa ja yhteistyöverkosto on kattava. Henkilökunnan omia vahvuuksia tulisi hyödyntää ja talojen välistä yhteistyötä lisätä.

Suurena uhkana koetaan yhteiskunnan taloustilanteen vaikutus nuorisotyöhön. Huonontunut työllisyystilanne asettaa talot ja nuorisotyöntekijät uusien haasteiden eteen. Myös ”virtuaalinen todellisuus” asettaa uusia haasteita. Työntekijöiden jaksaminen koetaan haasteena.

9. Johtopäätökset

Kyseisessä luvussa pyritään vastaamaan siihen, kuinka Kokkolan nuorisopalvelut tulee seuraavan kymmenen vuoden aikana toimimaan kehittämisstrategiassa esitytettyjen teorioiden ja muutospainoiden valossa. Luvussa annetaan perustelut tuleville toimenpiteille, mutta itse toimenpiteet määritellään erikseen seuraavassa luvussa.

Kehittämisstrategian tuoma keskeisin muutos liittyy organisaatiomuutokseen. Organisaatiomuutoksen toteutus edellyttää työkuultuurin muutosta ja vastaa samalla visiossa esitettyyn tavoitteeseen; olla asiantuntijuudesta arvostettu toimija. Asiantuntijuuden kehittäminen mahdollistuu paremmin organisaatiomuutoksen myötä. Nuoriin liittyvä asiantuntijuus on puolestaan nuorisotyön avain moniammatilliseen yhteistyöhön osallistumiselle. Asiantuntijuuden lisääntyessä ja sidosryhmien tunnistaessa nuorisopalvelujen asiantuntijuuden on oletettavaa, että yhteistyöhalukkuus nuorisopalvelujen kanssa lisääntyy. Organisaatiomuutoksen myötä nuorisopalvelut tulosalue voi paremmin myös vastata uuden julkishallinnon asettamiin vaatimuksiin, koska malli mahdollistaa sekä tehokkaamman että vaikutukseltaan laajemman toiminnan.

Sidosryhmille tehdystä kyselystä ilmenee yhteistyökumppaneiden odotus nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiselle. Organisaatiouudistus vastaa myös tähän tarpeeseen. Osa henkilökunnasta voi uudistuksen myötä profiloida osaamisensa kyseisille osa-alueille.

Polarisaatiokehitys ja sidosryhmien odotukset antavat vahvasti osviittaa sille, että nuorisopalvelujen tulee tulevaisuudessa panostaa riskiryhmiin kohdennettuun toimintaan. Polarisaation ja sidosryhmien mielipiteiden vastapainona voidaan pitää jopa traditionaalista käsitystä siitä, että nuorisotyön ydin on kaikille nuorille suunnatuissa aktiivista kansalaisuutta tukevissa yleisen ennaltaehkäisyn toimenpiteissä, jossa nuorisotyön painopisteen tulee myös jatkossa olla. Ulkopuolisuuden tilastojen varjossa ja tietäen, että ongelmien kirjo kasaantuu pienen joukon taakaksi, on kohdennetun nuorisotyön roolia Kokkolassa nostettava. Kokkolan nuorisopalvelujen tulee sekä lisätä että kehittää riskiryhmiin kohdennettua toimintaa.

Nuorisotyön kehittämisen fokus on niin Kokkolassa kuin Suomen laajuisestikin ollut muualla kuin nuorisotalotyössä. Kehittäminen on yleisesti ottaen kohdistunut nuorten kuulemiseen ja vaikuttamiseen, nuorisotiedotukseen ja verkossa tehtävään nuorisotyöhön. Nuorisotilatoiminnan sijaan on kehitetty muita työmuotoja, vaikka kunnat useimmiten resursoivatkin eniten tilatyöhön. Kehittämisen myötä nuorisotyöhön on syntynyt monia uusia työmuotoja, vaikkei nuorisotyö euromääräisesti ole samassa suhteessa lisääntynyt. Voidaan siis todeta, niin Kokkolan kuin muidenkin osalta, että kehittämistyö on usein tapahtunut nuorisotilatyön kustannuksella. Nuorten vapaa-ajankäyttö ja nuorille tarjottavat palvelut ovat vuosien saatossa muuttuneet. Tietäen, että nuorisotiloilla tehdään erittäin hyvää työtä, on kehittämisen jatkossakin osittain tapahduttava nuorisotilojen sisällä tehtävän työn kustannuksella.

Nuorisotutkijoiden mukaan, nuorten maailmassa yhteisöllisyys hapertuu ja individualismi korostuu. Nykynuoret eivät muodosta suurempia yhtenäisiä joukkoja, vaan nuoruus pirstoutuu moniksi eri kulttuureiksi. Kehitystä tukee sekä kulutusyhteiskunnan että virtuaalisuuden nousu. Kokkolan nuorisopalvelujen palvelutarjonnan on pystyttävä seuraamaan ja vastaamaan nuorten vapaa-ajankäytintään. Nuorisotyön tulee tarjota mahdollisimman monipuolisia palveluja. Palvelujen monipuolistamiseksi tulee tehdä yhteistyötä järjestöjen

kanssa ja toimia laajalti, kohdaten nuoria sekä kasvotusten että netissä. Kohtaamisessa tulee hyödyntää mediaa ja kehittyntä viestintäteknologiaa.

Nuorisopalvelujen ammatillista profiilia pyritään nostamaan keräämällä ja tiedottamalla, nuoria koskevasta indikaattoritiedosta sekä yhteistyökumppaneille, että muille toimijoille. Indikaattoritiedonkeruu tapahtuu nuorisolaissa määrätyn nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimesta. Nuorten ohjaus ja palveluverkoston toimintaa sekä lastensuojelulain § 13 määräämä lastensuojelusuunnitelmaa tulee koordinoita siten, että toiminnot tukevat toisiinsa eikä päällekkäisyyksiä synny.

Nuorisotyön ammatillistuminen ja asiantuntijuuden nousu edellyttää yllämainittujen toimien lisäksi aktiivista tiedottamista. Sidosryhmien tietoisuutta nuorisotyön funktiosta ja toiminnasta lisätään tiedottamisen myötä. Tiedottamiseen lisäämiseen liittyy myös tiedotus saavutetusta asiantuntijuudesta nuorten elinoloihin ja ilmiöihin liittyen.

10. Toimintasuunnitelmat substanssi- ja yksikkötasolla

Tässä kappaleessa määritellään nuorisopalvelut tulosalueen strategian mukaiset toimintasuunnitelmat ja tavoitteet. Toimintasuunnitelmat jakautuvat tulevan organisaatiojaon mukaisesti kolmeen osa-alueeseen. Alla kuvatut toimintasuunnitelmat edistävät Nuorisotyön monifunktioisuuden viitaten (kts. kappale 5) usein useampaa kuin yhtä osa-alueita. Näin ollen osa toimintasuunnitelmista voisi olla useammankin osa-alueen alla. Jaottelun, haasteellisuudesta huolimatta, on tärkeää, että toimintasuunnitelmat jaotellaan tulevaa organisaatorakennetta mukaillen. Kappaleen loppuosassa määritellään erikseen kaikkia osa-alueita yhteisesti edistävät toimintasuunnitelmat.

10.1 Sosiaalinen vahvistaminen

Kohdennetun nuorisotyön muodot ja toteutus

Nuorisopalvelut tulosalue järjestää kohdennettua nuorisotyötä osana nuoriso-ohjaajien työnkuvia. Kohdennettu nuorisotyö ja pienryhmätoiminta kuuluvat nuoriso-ohjaajan tehtäviin. Nuoriso-ohjaajien kohdennettua pienryhmätoimintaa lisätään, ja toiminnot perustuvat nuorisotyö eetoksen mukaisesti nuorten vapaaehtoisuuteen. Osallistujat kohdennettuun

toimintaan valikoidaan moniammatillisesti, yhteistoimin mm. oppilashuoltohenkilökunnan ja sosiaalitoimen kanssa.

10.2 Aktiivinen kansalaisuus

Nuorisotilatyö

Nuorisotilatyö on nuorisotyön perinteinen työmuoto, joka on vakiinnuttanut paikkansa kunnallisena peruspalveluna. Nuorisotilatyössä kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota sukupuolisensitiivisyyteen, monikulttuurisuuteen ja toiminnan pitämisenä avoimena kaikille. Nuoria pyritään tilatyössä osallistamaan siten, että nuoret ottavat osaa toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen. Jokaisella tilalla tulee olla oma osallisuusrakenteensa, kuten esim. talotoimikunta tai vastaava.

Nuorisotiloja on nykyisellään seitsemän, eikä määrää tarvitse strategiakaudella lisätä. Nuorisotilatyö tulee olla ensisijaisesti tilan kautta tapahtuvaa toimintaa koko lähialueella. Toimintaa tulee olla myös niiden nuorten kanssa jotka eivät tilalla käy eli ei vain tilan sisällä tapahtuvaa toimintaa sinne valikoituvan nuorisojoukon kanssa. Tilatyö on alueellista nuorisotyötä, jossa painopistettä siirretään entistä enemmän talon ulkopuolelle samalla kun talon ovet avataan muille toimijoille, toimintakeskus ajatusmallin mukaisesti. Nuorisotilatyötä kehitetään siten, että talon sisällä tehtävän toiminnan sijasta keskitytään talon kautta tapahtuvaan toimintaan. Näin saavutetaan myös ne nuoret, jotka eivät käy tilassa. Esimerkkinä alueellisesta nuorisotyöstä mainittakoon esimerkiksi lähikoulun kanssa tehtävä kouluyhteistyö.

Nuorten osallisuus ja kuuleminen

Nuorten osallisuus ja kuuleminen ovat nuorisolainkin puolesta nuorisotyön tehtäviä ja nuorisopalvelujen toiminnassa elementit ovat olleet mukana jo pidempään. Kehittämiskohteeksi nousevat osallisuus- ja kuulemistoimet, jotka suuntautuvat nuorisopalveluja laajemmin, kunnallisten palvelujen tuottamiseen.

Yhdistysten tukeminen

Nuorisotyötä tekeviä yhdistyksiä tuetaan sekä taloudellisesti että yhteistyötä tekemällä siten, että yhteisöt voivat taloudellisten vaikeuksien sijaan keskittyä nuorisotyön tekemiseen.

Yhdistysten tukemisessa suositaan työmuotoja, jotka laajentavat Kokkolan alueella tarjottavia nuorisotyön palveluja.

Estraditaiteenkoulu

Estraditaiteenkoulu tarjoaa musiikinohjausta n. 100 nuorelle vuodessa. Koulun toimintaan osallistumisen kynnystä pyritään tulevaisuudessa pitämään entistäkin matalampana, jotta kaikki kiinnostuneet voivat osallistua osaamistasosta huolimatta. Estraditaiteenkoulun ja nuorisotilojen välistä yhteistyötä pyritään kehittämään lisäämällä molemminpuolista tiedotusta ja avointa markkinointia.

10.3 Nuorten elinolot

Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston perustaminen

Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston perustaminen perustuu 1.1.2011 voimaan tulevaan nuorisolain muutokseen. Lakimuutoksen myötä tulee verkoston toiminta kunnan velvoitteeksi. Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston tehtävänä on koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi. Edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja vaikuttavuutta tavoitteena palvelujen riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus. Suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi. Edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvien tietojen vaihdon sujuvuutta suunnittelemalla yhteisiä menettelytapoja viranomaisten kesken. Nuorten ohjaus ja palveluverkosto perustetaan vuonna 2011.

10.4 Koko organisaatiota koskevat toimintasuunnitelmat

Nuorisoasiainkeskuksen perustaminen

Nuorisoasiainkeskus perustetaan Kokkolan kaupungin keskustaan vuoteen 2017 mennessä. Nuorisoasiainkeskuksesta tulee koko nuorisopalvelut -tulosalueen henkilökunnan päätoimipiste, josta koordinoidaan henkilökunta nuorisotiloille. Nuorisoasiainkeskuksen perustamisen myötä annetaan myös fyysinen paikka nuoruuteen liittyvän asiantuntijuuden keskittämiseksi. Nuorisoasiainkeskuksessa toimivat nuorisopalvelut tulosalueen hallinto ja koordinaattorit sekä yhden nuorisotilan toiminnot, kaikki saman katon alla. Myös estradi-

taiteenkoulun toiminnot pyritään, mahdollisuuksien mukaan, sijoittamaan samaan kiinteistöön. Nuorisoasiankeskuksen perustaminen ei lisää nuorisotilojen määrää vaan yhden ole-massa olevan nuorisotilan palvelut siirtyvät nuorisoasiainkeskuksen yhteyteen.

Nuorisotyön ”opetussuunnitelman” kirjaaminen

Nuorisotyön kasvatuksellisen ohjaamisen, kasvatuksellisten tavoitteiden ja arvioinnin tie-toisuuden lisäämiseksi ne kirjataan väljän opetussuunnitelman kaltaiseksi asiakirjaksi vuo-den 2012 aikana. Opetussuunnitelman sisältö luodaan kirjaamalla nuorisotyössä ja sen oppimisympäristöissä tapahtuva informaalin ja nonformaalin oppiminen sekä oppimi-seen käytetyt tavat ja menetelmät (vrt. Herefordshire Council, 2002 - Community youth service curriculum)

Hankkeet

Nuorisopalvelut tulosalue tulee jatkossakin toimimaan aktiivisena hanke- ja projektitoimi-jana. Erityisesti panostetaan kehittämishankkeisiin, joiden tarkoituksena on kehittää toimin-tatapoja ja juurruttaa ne osaksi perustoimintaa. Hankkeita haettaessa arvioidaan tarkasti hankkeen tuottavuus ja lisäarvo organisaation näkökulmasta. Haettavien hankkeiden tulee poiketa nuorisotyön perustoiminnasta.

Tiedottaminen

Tiedottamista toiminnoista ja funktioista sekä sidosryhmien että kokkolalaisten nuorten ja nuorten vanhempien suuntaan lisätään. Nuorisopalvelut tulosalueelle tehdään kattava sisäi-sen ja ulkoisen tiedottamisen suunnitelma vuoteen 2013 loppuun mennessä.

Yhteistyön / yhdessä tekemisen lisääminen

Nuorisopalvelut tulosalue rakentaa aktiivisesti yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Al-kuun nuorisopalveluiden rooli yhteistyössä on ohjata nuorta palvelujärjestelmässä siten, että nuorille suunnattujen palvelujen hyödyt mahdollisimman hyvin saavutetaan. Yhteis-työn edetessä nuorisopalvelujen rooli muuttuu koordinoivammaksi ja nuorisopalvelut otta-vat mm. nuorten ohjaus ja palveluverkoston toiminnan myötä keskeisemmän roolin monialaisessa toimintakentässä. Nuorisopalvelut tulosalue tarkastelee kaupungissa nuorille tarjottavia palveluja kokonaisuutena, näin ollen nuorisopalvelut – tulosalueen painopiste siirtyy yhteistyön osalta nuorisotyöllisestä enemmän nuorisopoliittiseksi.

Kehittämisstrategian taloudellista vaikutusta on erittäin vaikea ennustaa. Organisaatiomuutos ja suurin osa tavoitteista voidaan pääsääntöisesti saavuttaa nykyisillä resursseilla, uudelleen organisoimalla ja uudelleen priorisoimalla. Nuorisoasiainkeskuksen perustaminen vuoteen 2017 mennessä vaatii taloudellisia investointeja. Investoinnin talousvaikutukset tarkentuvat lautakunnan investointisuunnitelmassa joka nykyisellään ylittää vain vuoteen 2015.

LÄHDELUETTELO

Aaltonen, Kimmo (2009) Nuorisolakipas, Tietosanoma.

Airio, I. & Niemelä, M. Perhetaustan yhteys aikuisiän köyhyyteen Suomessa 1995-2005. Sosiologia 2009; 46 (1): 3–19.

Autio Minna & Eräranta Kirsi & Myllyniemi Sami (2008) Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja 2008. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta.

Cederlöf, Petri (2009) Nuorisotyön tulevaisuudenodotukset 2009. Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry ja Suomen Kuntaliitto.

http://www.alli.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=6058

Filander, Karin (2007) Sosiaalipedagogiikan uusi ajankohtaisuus. Teoksessa Nuorisotyötä on tehtävä.

Gretschel, Anu (2009) Kunnallisen nuorisotyön perustehtävää selvittämässä: nuorisotutkimus 1 /2009)

Herefordshire council community youth service curriculum (2002)
http://www.herefordshire.gov.uk/docs/Education/Youth_Service_Curriculum_V2.pdf

Hoikkala, Tommi, Paju, Petri & Paakkunainen, Kari (2007) A Generation Separated by Shared Experience. Paper presented at ESA RC Youth and Generation, Glasgow, September 5, 2007. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/blogi/hoikkala_paju_esa_glasgow.pdf

Hägman Erik (2007) Polarisatiomuistio - 95 000 NUORTA KOULUTUKSEN JA TYÖELÄMÄN ULKOPUOLELLA 2004. Läns- Suomen lääninhallitus.
[http://www.intermin.fi/lh/lansi/bulletin.nsf/files/3D1785B1EA312A36C225733E0043BC70/\\$file/Polarisaatiomuistio.pdf](http://www.intermin.fi/lh/lansi/bulletin.nsf/files/3D1785B1EA312A36C225733E0043BC70/$file/Polarisaatiomuistio.pdf)

Jokinen, Kimmo & Pohjola, Kirsi (2007) Lasten media ja toimijuus. Teoksessa Anu Gretschel & Tomi Kiilakoski (toim.)(2007) Lasten ja nuorten kunta. Nuorisotutkimusseu-

ra/Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja 77, Oph, Nuorten osallisuushanke & Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja A3, 175190.

Kiilakoski, Tomi (2010) Kanuunan talotoiminnan kehittämishankkeen julkaisematon tutkimusaineista. Henkilökohtainen tiedonanto 1.10.2010.

Kiilakoski, Tomi & Oravakangas, Aini (2010) Koulutus tuotantokoneistona. Kasvatus ja aika 4(1), 2.)

Leivo Tomi, Mutanen Marjut ja Nieminen-Sundell Riitta (2009) Diginatiivit, työ, kansalaisuus. Kansallinen ennakointiverkosto ISBN 978-951-563-698-0.

<http://www.foresight.fi/wp-content/uploads/2009/12/Diginatiivit.pdf>

Lehtimäki Hanna & Suoranta Juha (2006) Lapset ja nuoret – kuluttamisen erityisasiantuntijat. Kasvatus 4/2006, 346-350.)

Luopa, Pauliina, Lommi, Anni, Kinnunen, Topi & Jokela, Jukka (2010) Nuorten hyvinvointi Suomessa 2000-luvulla, Kouluterveyskysely 2000–2009. Yliopistopaino Helsinki 2010

Lähdesmäki, Kirsi (2003). New Public Management ja julkisen sektorin uudistaminen. Tutkimus tehokkuusperiaatteista, julkisesta yrittäjyydestä ja tulosvastuusta sekä niiden määrittelemistä valtion keskushallinnon reformeista Suomessa 1980-luvun lopulta 2000-luvun alkuun. Acta Wasaensia No 113. Hallintotiede 7. Vaasan yliopisto.

Myllyniemi, Sami (2009) *Taidekohtia. Nuorisobarometri 2009*. Opm & Nuorisotutkimusseura & Nuora. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 97. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 41.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2009.pdf

Nieminen, Juha (2007) Vastavoiman taho. Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Nuorisotyötä on tehtävä.

OECD raportti (2008) Growing Unequal? : Income Distribution and Poverty in OECD Countries, Summary in Finnish. ISBN 978-92-64-044180-0© OECD 2008

<http://www.oecd.org/dataoecd/46/9/41528322.pdf>

Salasuo Mikko (2007) Atomisoitunut sukupolvi. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 2007/07.

http://www.hel2.fi/Tietokeskus/julkaisut/pdf/07_10_31_Tutk_7_Salasuo.pdf

TAULUKKO- JA KUVIOLUETTELO

Kuvio 1: Aikaisempi organisaatiokaavio	s. 12
Kuvio 2: Organisaatiokaavio; asiantuntijuus keskiössä	s. 13
Taulukko 1: Väestö ja ikäluokat	s. 15